

Minimální preventivní program

Domu dětí a mládeže Kralupy nad Vltavou

Platný od 1. 9. 2021

Mgr. Kateřina Viktorová

Minimální preventivní program je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu a školní strategie primární prevence, jejímž hlavním cílem je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve školském zařízení – tj. v DDM. Tento dokument slouží především interním a externím pedagogickým pracovníkům, nicméně je prostřednictvím internetu zpřístupněn i veřejnosti.

Minimální preventivní program vychází z Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28 a z Vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních.

Na tvorbě a realizaci preventivního programu se částečně podílí celý pedagogický sbor, rodiče, odborníci a další instituce, které se zabývají prevencí rizikového chování. Na základě výsledku evaluace je Minimální preventivní program (dále jen MPP) každý rok aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám DDM.

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným se sociálně patologickými jevy, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich šíření. Prevence rizikového chování u dětí a mládeže zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- a) drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- b) šikany, projevů xenofobie, rasismu a antisemitismu (posilování a rozvoj mezilidských vztahů)
- c) rizikového sexuálního chování, sexuálního zneužívání a týrání, šíření závažných virových onemocnění
- d) kriminality a delikvence (právní odpovědnost)
- e) záškoláctví
- f) prevence vzniku poruch příjmu potravy (zdravý životní styl)
- g) prevence virtuálních drog – patologické hráčství, závislost na počítačových hrách
- h) prevence kyberšikany

Minimální preventivní program stanovuje základní pravidla pro zajištění prevence různých forem rizikového chování, určuje roli pedagogů a dalších odborných pracovníků.

Cílem je:

- systematicky vzdělávat školní pedagogické pracovníky - pedagogická preventivní práce s dětmi a mládeží, BOZP a PO
- pomáhat formovat správné postoje, hodnoty a způsoby chování, rozvíjet osobnost a sociální chování účastníků zájmového vzdělávání (dále jen účastníků)
- soustavně přispívat k utváření zdravého životního stylu a k zavádění etické a právní výchovy
- dát maximální prostor pro rozvoj mimoškolních aktivit účastníků, nabízet jim atraktivní způsoby trávení volného času
- rozšířit a posílit význam prevence výskytu sociálně patologických jevů včetně zneužívání návykových látek
- průběžně sledovat výskyt sociálně patologických jevů a uplatňovat různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých

Plán obsahuje doporučené postupy:

- kdo provádí první pomoc
- nahlášení vedení DDM
- kdo kam co zapíše
- informace zákonných zástupců
- v jakých případech informovat policii
- v jakých případech informovat zřizovatel
- zajištění bezpečnosti účastníků
- vedení evidenci úrazů
- proškolení dětí o BOZP - většinou na začátku školního roku, provést záznam do deníku
- na jednoho pedagoga připadne 20-25 účastníků
- bezpečnost při zajištění akcí
- zákaz kouření v budově, distribuce a užívání návykových látek, nošení nebezpečných předmětů
- zákaz otvírání oken, zapojování elektrických spotřebičů

Postupy a možnosti

A) Postup DDM při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky účastníkem:

I. Při nálezu neznámé látky:

1. MOŽNOST

- a) zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky.
- b) Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka. Obálku přelepí, opatří razítkem organizace a uschová ji do trezoru nebo na jiné bezpečné místo, popř. Ji předá řediteli DDM.
- c) Poté je nutno bezodkladně vyrozumět policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec DDM. Při převzetí neznámé látky policistou si DDM nechá tuto skutečnost písemně potvrdit.
- d) Pokud je zajištěna podezřelá látka u účastníka, který jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

- a) pedagog neznámou látku ponechá na místě nálezů
- b) bezodkladně zavolá policii
- c) do příjezdu policie zajistí dohled na místě nálezů, příp. zadrží účastníka, u něhož byl nález učiněn.

II. Při ohrožení zdraví účastníka:

V případě ohrožení zdraví účastníka v důsledku podezření na požití omamné látky se posupuje tak, jako když účastník přijde do DDM s horečkou.

- a) účastník jevící příznaky užití omamné látky je odveden z učebny do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad účastníkem dohled dospělé osoby.
- b) DDM bezodkladně informuje rodiče účastníka, nebo jeho zákonné zástupce o bližší nespecifikovaných zdravotních potížích účastníka, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si účastníka co nejdříve vyzvedli z DDM, neboť je nutné lékařské vyšetření.

Rodič si přijde do DDM pro účastníka:

- Je seznámen se zdravotními potížemi
- Po užití stimulačních či kanabinoidních látek (jsou např. rozšířené zornice), DDM apeluje na rodiče, aby s účastníkem navštívili lékaře.
- Pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (PPP apod.)

Rodič si do DDM pro účastníka nepřijde:

DDM přehodnotí zdravotní stav účastníka, pracovník DDM zavolá lékařskou službu (může jít o předávkování návykovou látkou). Rodič je o postupu DDM informován.

- c) DDM vyhotoví zápis průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezit případnému výskytu podezřelé látky ve škole:
 1. V DDM řádu je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu DDM.
 2. Proběhne schůzka rodičů, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek, jak se DDM k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou skupinou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybídnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování. Jsou dále seznámeni s tím, že účastník pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád DDM.
 3. Účastník, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu DDM a tím porušil řád.
 4. DDM pozve nejrychlejší cestou zákonné zástupce účastníka k jednání s DDM. Zákonní zástupci jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu DDM, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. DDM doporučí zákonným zástupcům účastníka specializovanou pomoc odborníků. DDM vyhotoví dva zápisy z jednání, jeden obdrží zákonný zástupce účastníka, druhý zůstane uložen v DDM.
 5. Účastníci jsou obecnou formou seznámeni s případem a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu DDM.
 6. Zájmový útvar, v němž se problém objevil, bude monitorován.
- d) DDM informuje sociální odbor v případě, že účastník je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy, tj. při nebezpečí předávkování a trvalého zdravotního poškození včetně vzniku návyku a bezprostředním ohrožení života nebo po průkazném zjištění zneužívání návykových látek v DDM.

III. Při podezření, že účastník zneužívá návykové látky:

Pověřený pracovník:

- a) provede diskrétní šetření – zjistí citlivě co nejvíce informací
- b) provede pohovor s dítětem – podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného pracovníka DDM, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.). doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, PPP, zdravotní zařízení, apod.).

Po důvodném podezření:

- c) citlivě informuje zákonné zástupce a upozorní je na další postup DDM v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku hraničí s bezprostředním ohrožení života,
- d) v případě negativní reakce zákonného zástupce na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro účastníka další péči, uvědomí DDM sociální odbor.
- e) pokud není v silách DDM společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc.

IV. Tabákové výrobky:

Ve vnitřních i vnějších prostorách DDM je kouření zakázáno grafickou značkou „Zákaz kouření“.

1. Při přistižení účastníka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník sepíše o události stručný záznam.
4. Pedagogický dozor informuje zákonného zástupce účastníka o porušení zákazu kouření.
5. Při opakovaném porušení tohoto zákazu DDM vyrozumí orgán sociálně-právní ochrany dětí.
6. Z konzumace tabákových výrobků v DDM jsou vyvozeny sankce stanovené DDM řádem.

V. Alkohol:

V prostorách DDM v průběhu zájmových útvarů, táborové činnosti a akcí pro účastníky mladší 18 let je zákaz konzumace alkoholu. Podávání alkoholu osobám mladším 18 let může být kvalifikováno jako přestupek nebo trestný čin.

1. Při přistižení účastníka je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda účastníkovi nehrozí nebezpečí.
4. V případě, že je ohrožen na zdraví a životě, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže nebezpečí nehrozí, sepíše stručný záznam s vyjádřením účastníka (odkud a od koho alkohol získal).
6. DDM vyrozumí zákonného zástupce a vyzve jej, aby si účastníka vyzvedl.
7. V případě nedostupnosti zákonného zástupce vyrozumí DDM orgán sociálněprávní ochrany dětí s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Může vyžádat pomoc.
8. Při opakování plní DDM oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
9. DDM v zájmu účastníka může informovat zákonného zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení situace.
10. Z konzumace alkoholu v DDM jsou vyvozeny sankce stanovené řádem DDM

B) Postup DDM při šetření zneužívání návykových látek nebo páchání trestné činnosti, plnění oznamovací povinnosti

I. Šetření a výslech policíí

Vstup Policie ČR do DDM

Zaměstnanci DDM se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost. U šetření policíí je vždy přítomen ředitel DDM nebo zástupce ředitele DDM. Pokud to není možné, je o něm alespoň ihned informován např. telefonicky.

1. policista je povinen prokázat se – stejnokrojem s identifikačním číslem nebo služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie nebo ústním prohlášením „policie“
2. v případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec DDM ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie.
3. ředitel DDM nebo jeho zástupce se seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou.

Předvolání a předvedení účastníka, podání vysvětlení a výslech:

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést účastníka mimo DDM. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

1. DDM zajistí dohled dospělou osobou po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu, a to i v případě, že je proveden v DDM. Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého účastníka a datum. Po ukončení procesu je účastník předán zpět do DDM nebo je předán zákonnému zástupci.
2. Vyrozumění zákonných zástupců provádí policista předem (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje zákonné zástupce pracovník DDM – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou. Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí DDM zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.
3. Na požádání policie ředitel DDM poskytne vhodnou místnost k šetření účastníka v prostorách DDM, zajistí také pedagogický dozor. Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby.

Pro děti a mládež platí v plné míře presumpce nevinoty.

II. Oznamování trestné činnosti

1. V případě, že je zaměstnanec DDM svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, ohlásí to řediteli DDM. Je proveden písemný zápis.
2. DDM celou záležitost oznámí Policii ČR. Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení v DDM i mimo DDM.

C. Postup DDM při diagnostice a vyšetřování šikany

DDM je povinna řešit šikanu na akcích pořádaných DDM, mimo DDM je to věc policie a rodičů.

DEFINICE ŠIKANOVÁNÍ VE ŠKOLSKÉM ZAŘÍZENÍ

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat účastníka, případně skupinu účastníků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině účastníků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování účastníka či účastníků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Pedagogický pracovník je svědkem šikany – brutálního násilí:

1. Bezprostřední záchrana oběti! Odvést oběť okamžitě z učebny.
2. Domluvit se s ostatními pedagogickými pracovníky na spolupráci při vyšetřování.
3. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do učebny.
4. Kontaktovat rodiče oběti – při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte.
5. Ohlásit celou věc policii.
6. Následuje vlastní vyšetřování.

Pedagogický pracovník se o šikaně od někoho dozví:

OVĚŘENÍ SITUACE

1. Kontaktovat zákonné zástupce – (ne v přítomnosti účastníka!!), při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (pomočování, zvraty v chování, noční děsy,

- poškozené věci, změny v chování, zhoršení prospěchu atd. Vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí účastníka.
2. Podepsat souhlas k vyšetřování.
 3. Ve spolupráci s kolegy zahájit šetření.
 4. Nalezení vhodných svědků.

VYŠETŘOVÁNÍ

1. Upozornit na provádění zápisu.
2. Nenaléhat, nechat je říct to, co chtějí.
3. Mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů.
4. Pokračuje pomoc a podpora oběti. Zajistit ochranu oběti – nechat ji bezpečně odejít z DDM (informovat rodiče) nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli náznaku šikanování bude případ nahlášen policii). Ze všech jednání musí být vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných.
5. Pro potrestání agresora využít výchovných opatření – viz DDM řád. Při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupráce zejména s PPP, orgánem sociálně právní ochrany dětí a Policií ČR.

D. Řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem

I. Krádeže

Preventivní postup proti krádežím

1. Krádeže jsou protiprávním jednáním (viz DDM řád) a pokud se DDM o takovém jednání dozví, je povinna tuto skutečnost ohlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučit poškozenému (jeho zákonnému zástupci) obrátit se na tyto orgány.
2. Nosit cenné věci do DDM je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Pokud jsou tyto věci převzaty do úschovy, hradí je DDM bez omezení.
3. Žáci jsou vedeni tak, aby dokázali rozpoznat protiprávní jednání. V případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásí věc pedagogickému pracovníkovi DDM.

Postup při nahlášení krádeže účastníkem

1. O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc ohlásit Policii ČR nebo poučit poškozeného účastníka (jeho zákonného zástupce) o této možnosti.
3. V případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu sociálněprávní ochrany dětí a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

II. Vandalismus

Preventivní postup proti vandalismu

1. Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil a DDM bude požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.)
2. V rámci poučení o BOZP upozorňovat účastníky na jednání, které vede k poškozování majetku a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody

1. O vzniklé škodě na majetku DDM je třeba vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
2. V případě, že viníka DDM zná, může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
3. Pokud nedojde mezi zákonným zástupcem nezletilého účastníka a DDM k dohodě o náhradu škody, může DDM vymáhat náhradu soudní cestou.

E. Rizikové sexuální chování

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl pedagogický pracovník zasáhnout:

- 1) pokud ho účastník neprovádí v soukromí.
- 2) pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího.
- 3) pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování.

Je dobré, pokud je možná spolupráce s rodiči. V tomto případě lze, podle závažnosti, řešit vzniklou situaci buď na půdě DDM nebo zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm, které nabízí psychologické terapeutické a poradenské služby.

Rizikové sexuální chování upravuje Trestní zákoník, zákon č. 40/2009Sb. 39

- § 367 Nepřekážení trestného činu
- § 185 Znásilnění
- § 187 Pohlavní zneužití
- § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie
- § 198 Týrání svěřené osoby
- § 368 Neoznámení trestného činu

Nejdůležitějším prvkem primární prevence je **VZTAH**. Pedagogický pracovník by měl a priori pracovat na vytváření dobrého vztahu s každým účastníkem zájmového vzdělávání jednotlivě. Součástí účinné prevence má být také včasné poučení účastníka, na koho se může obrátit v případě nouze nebo ohrožení (policie, učitel, zdravotník atd.). V případě potřeby je možné předat zákonným zástupcům kontakty (pediatrie, gynekologie, urologie, sexuologie).

Pedagogický pracovník by měl o částech lidského těla týkajících se pohlavních orgánů mluvit bez zvláštního emočního náboje. Účastník by měl být informován o všem, co ho zajímá, důležitou však zůstává forma sdělení.

Pokud se pedagogický pracovník necítí zcela jist, či nedokáže odpovědět na nějakou otázku účastníka, je důležité dát účastníkovi najevo, že jeho otázku slyší, že neubírá na jejím významu, jenomže neumí přesně odpovědět. Zároveň by měl mít v záloze někoho, na koho může účastníka odkázat.

Doporučení postupy:

- Zjištění sociálního klimatu ve skupině – popis, včasná intervence, besedy aj.
- Pedagogický pracovník si může všimnout i tělesných změn u dítěte viditelných pouhým okem. Pokud by v této oblasti učitel shledal něco podezřelého nebo něco, co se mu zná mimo normu, měl by na to upozornit rodiče a nabídnout jim návštěvu odborníka (pediatr, sexuolog, gynekolog, androlog či urolog).
- Pedagogický pracovník by si měl být vědom, že je potřeba brát vážně každé sdělení, a nepodceňovat je. Učiteli rovněž nepřísluší posuzovat pravdivost oznámení či tvrzení dítěte. To přísluší až soudu, resp. soudnímu znalci.

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánů sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo Policii České republiky. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

DDM PREVENTIVNÍ TÝM:

Mgr. Viktorová Kateřina ředitelka DDM

Jaroslava Merfaitová zástupce ředitele DDM

Poradenská a jiná preventivní zařízení:

Pedagogicko-psychologická poradna Mělník – tel.: **315 623 045, 775 623 045, 774 270 302**

OSPOD Kralupy nad Vltavou – tel.: **315 739 930**

Linka bezpečí (Sdružení Linky bezpečí) – tel.: **116 111**(pomoc pro děti, mládež a studující do 26 let)

Linka pro rodinu a školu (Cesta z krize) - tel.:**116 000** (pomoc dospělým ohledně dětí - pro rodiče, příbuzné, učitele, vychovatele).

Linka bezpečí – tel.: **800 915 915**

Policie ČR **158**

Hasiči **150**

Záchranná služba **155**

Integrovaný záchranný systém **112**

Užitečné internetové odkazy:

www.krizport.cz

www.pokos.army.cz

www.bezpecnystredoceskykraj.cz

www.policie.cz (záložka prevence)

www.jaknainternet.cz

www.linkabezpeci.cz

www.hoax.cz

www.e-nebezpeci.cz

www.e-bezpeci.cz

www.prvok.upol

V Kralupech nad Vltavou dne 1. září 2021

.....
Ředitelka DDM: Mgr. Viktorová Kateřina